

Gerard van de Grift vertelt over jeugdijaren

'Schiet op, want de spoor komt er aan'

door Hans Kruiswijk

SOEST — Gerard van de Grift (1933) groeide op in het huis dat nog staat op de hoek van de Kastanjelaan en Ossendamweg: Le chateau de ma mère. Jeugdijaren naast het Mollenkerkhof en het spoor met de stroomtrein in een nog open landschap met hier en daar een boerenhuisje.

Weidsheid, die we ons anno 2002 nauwelijks meer kunnen voorstellen. Dat was het kenmerkende landschap uit de jeugd van Gerard van de Grift. Hier en daar een huisje en kinken zo ver het oog reikte. De Dr.'s Jacobsstraat was er nog niet, de Plasweg liep als een zandpad deels langs het spoorlijntje van het lokaal-spoor Baarn-Utrecht en de Ossendamweg was een half verhard straatje.

Op de plek waar nu auto's worden geparkeerd aan de Kastanjelaan bevond zich de ommuurde gemeentelijke begraafplaats, die bij Soesters bekend was als het Mollenkerkhof. Gerard: "Mijn geboortehuis, dat in 1920 werd gebouwd, had nummer 2A. Het kerkhof was nummer 2. Nou geloof ik niet dat ze daar zoveel post kregen, maar het kerkhof had wel een nummer."

In het Mollenkerkhof werden schoekers, zwervers en landlopers begraven. "Toen mijn ouders Willem van de Grift en Antje Werkhoven er woonden werd er heel af en toe nog wel eens iemand begraven." De zes kinderen, vijf jongens en een meisje, uit het gezin van Wil-

lem en Antje speelden bij het Mollenkerkhof en vonden dat heel gewoon. Voor medeleerlingen op de Bonifaciuschool was het er maar eng. Misschien 'spoekte' het er wel. De laatste die op het Mollenkerkhof werd begraven was Riet van de Melm, een verdrinken vrouw die in 1923 in het riet bij de kleine Melm werd gevonden. Omdat de naam van de dode niet kon worden achterhaald sprak men van Riet van de Melm.

Na de oorlog, toen er tekort was aan bouwmaterialen, kocht W. van de Grift het metselwerk van de ommuring voor de somma van zestig gulden. Het besluit van B. en W. van 18 juni 1946 om de stenen te verkopen, vermeldt dat er niet dieper dan 0,50 meter mocht worden gegraven. De ommuring werd vervangen door paaltjes met prikkeldraad en liguster, want de begraafplaats mocht nog niet worden geruimd. In 1986 vonden spelende kinderen bij een uitgraving langs de Kastanjelaan enkele botten en een schedel. Dat waren de laatste overblijfselen van het oude kerkhof.

Grof en Grootje

De grootouders van Gerard van de Grift waren Hendrik van de Grift en Mijntje van Doorn. "Grof en Grootje woonden in het witte boerderijtje dat nu nog steeds, verschoolen achter dicht struikgewas langs de Ossendamweg staat. Iedere dag ging ik wel even bij ze langs en dan kreeg ik een glas geitenmelk", herinnert Gerard zich.

Niet alleen de grootouders hielden

Grof en Grootje: Hendrik van de Grift en Mijntje van Doorn in Soester dracht.

Foto: G. van de Grift

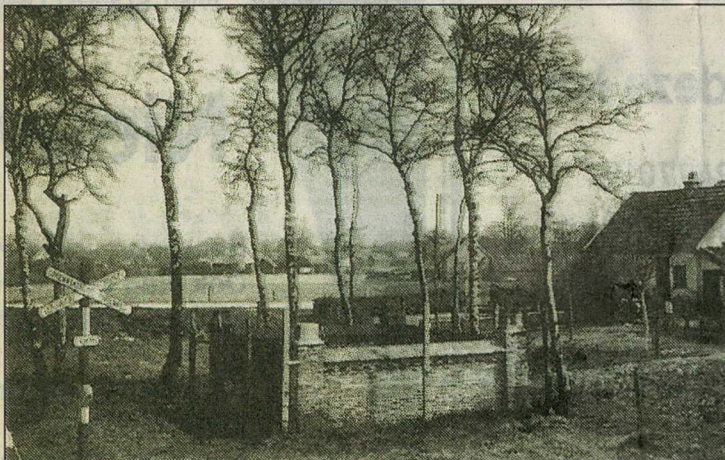
een paar beestjes om in het levensonderhoud te voorzien. Vader Willem van de Grift had een koe en vier varkens. Drie varkens werden verkocht aan het slachthuis en voor de vierde kwam de thuislachter. Dat varken was voor eigen gebruik. Het geslachte dier werd op de leer (=ladder) gebonden en na afkoeling verwerkt. Gerard: "Soms blies de slachter de varkensblaas op en deed er een touwtje om. Zo, zei hij dan, hier hebben jullie een bal." Grootje kreeg later 'verkalking in het hoofd' en werd opgenomen in de Willem Arntzhoef. Een paar keer per jaar werd ze opgehaald. "Vader leende dan de hit van groenteboer Hilhorst en met paard en wagen gingen we Grootje halen. Dat was feest, als ze een dagje overkwam."

Het gezin Van de Grift woonde en werkte met het spoor in de nabijheid. Het gebied rondom de Ossendamweg was zo open dat je in de verte al de stoompluim van de trein zag aankomen. "Als Bello er aan-

kwam, zei moeder altijd: 'Joh schiet op. Je moet naar school, want de spoor komt er aan.' Moeder Van de Grift leefde met het spoor, want dat gaf de tijd aan. Er was echter ook overlast. Als de was aan de lijn hing, naast het Mollenkerkhof en de trein optrok, was er soms een stoker, die het vuur zo opstookte dat een vette walm het wasgoed bevulde. 'Die vieze man staat weer op de spoor', mopperde moeder dan. De meeste stokers wachtten met het aanjagen van het vuur onder de ketel tot de trein op heide was. Dat veroorzaakte nog wel eens een brandje door rondvliegende vonken.

Na de oorlog kwam een eind aan het stoomtijdperk. Gerard: "De laatste rit van de stoomtrein was gratis. Al m'n broers en zus mochten mee, maar mijn moeder vond het voor mij niet nodig. Jij komt nog wel eens in 't spoor, zei ze."

(Bron: *De Bunt en omgeving omstreeks 1900*, door W.A. Klein. *Van Zoys tot Soest* 7/3).

Rechts het ouderlijk huis van Gerard van de Grift. In het midden de ommuring van het Mollenkerkhof. Daar loopt nu de Kastanjelaan.

Foto: archief J. van Steendelaar